

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova
Colegiul de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală”

„Aprob”

Directorul Colegiului de
Arte Plastice „Al. Plămădeală”

Răcilă Lilia

02.05 2023

Curriculumul disciplinar

F.02.O.012 PICTURĂ – TEHNICI DE REPREZENTARE

Specialitatea: 21320 Pictură

Calificarea: 265109 Pictor

Chișinău 2023

Aprobat de:

Consiliul artistic și de evaluare al Colegiului de Arte Plastice „Al. Plămădeală”

Director _____ Răcilă Lilia
" _____ 2023

Autori:

1. Hamurari Nina, grad didactic întâi, Magistru în domeniul Instruire în Arte Plastice și Decorative, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.
2. Bădrăgan Sergiu, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.

Recenzenți:

1. Voinschi Nina, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.
2. Malarciuc Ludmila, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.

Adresa Curriculumului în Internet:

<http://edu.gov.md/ro/content/curriculum-invatamintul-profesional-tehnic-postsecundar>

Cuprins

I.	Preliminarii.....	4
II.	Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională.....	4
III.	Competențele profesionale specifice disciplinei.....	5
IV.	Administrarea disciplinei.....	6
V.	Unitățile de învățare.....	6
VI.	Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare.....	7
VII.	Studiul individual ghidat de profesor.....	8
VIII.	Lucrări practice recomandate.....	9
IX.	Sugestii metodologice.....	9
X.	Sugestii de evaluare a competențelor profesionale.....	10
XI.	Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studiu.....	11
XII.	Resursele didactice recomandate elevilor.....	11

I. Preliminarii

Curriculumul disciplinar „**Pictură – tehnici de reprezentare**” este un document normativ ce face parte din Componenta fundamentală la specialitatea *Pictură*, include 60 de ore, dintre care 45 de ore constituie contact direct și 15 de ore – studiul individual. Se studiază în anul I, semestrul II de studii. Evaluarea finală - examen. Disciplina este prevăzută pentru realizarea procesului de pregătire a specialiștilor cu calificarea *Pictor* în domeniul de formare profesională 213 - *Arte Plastice* în învățământul profesional tehnic postsecundar și se studiază obligatoriu.

Obiectul de studiu al acestei discipline este *natura statică în pictură de ulei realizată în diferite tehnici*. Disciplina dată urmărește o conștientizare a actului creator ca demers important în educația creativității artistico-plastice al viitorului pictor. Studiarea disciplinei „**Pictură – tehnici de reprezentare**” contribuie la formarea la elevi a competențelor profesionale de reprezentare practică a naturii statice în pictură de ulei prin diferite tehnici.

Scopul disciplinei este de a-i înzestra pe viitorii pictori cu cunoștințe, deprinderi practice, capacități de înțelegere profundă a noțiunilor fundamentale de culoare, a legităților, principiilor, metodelor și procedeelelor de elaborare a naturii statice în pictură de ulei prin diferite tehnici de reprezentare. Curriculumul disciplinar „**Pictură – tehnici de reprezentare**” propune elevului experiența creației și comunicării artistice în procesul studiului naturii statice în pictură de ulei prin diferite tehnici de reprezentare. *Artele Plastice* pun la bază studierea elementelor de limbaj plastic ca: punctul, linia, pata, suprafața, culoarea, valoarea, studierea culorii și corelarea cromaticii cu elementele plastice. Doar prin intermediul culorilor elevul poate să ordoneze, să picteze și să configureze structuri plastice și complexe, inclusiv natura statică în pictură de ulei prin diferite tehnici de reprezentare.

Cerințele prealabile față de cunoștințele și abilitățile pe care trebuie să le stăpânească elevul înainte de a începe studierea disciplinei „**Pictură – tehnici de reprezentare**” sunt cunoștințele și abilitățile dobândite de elev în cadrul de studiere și de îndeplinirea cu succes a unităților de învățare prevăzute la disciplinele: F.01.O.010 *Pictură - natura statică*.

Disciplina „**Pictură – tehnici de reprezentare**” are un caracter interdisciplinar și se desfășoară concomitent cu alte unități de curs: *Desen constructiv – tonal*, *Tehnica picturii în ulei - natura statică*, *Tehnologia picturii în ulei*, *Studiul culorii - care fac parte din procesul instruirii elevului în semestrul II*, și reprezintă un cadru favorabil pentru transpunerea cunoștințelor și abilităților acumulate în formarea profesională a viitorului pictor.

II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională

Stăpânirea picturii este principala condiție tehnică pe care viitorul pictor trebuie să o posede înainte de a avea oportunități de a descoperi, a evalua și a produce - crea valori. Disciplina „**Pictură – tehnici de reprezentare**” înarmează elevul cu abilități de stăpânire a

modalităților de armonizare a culorilor, sentimentelor și ideilor, expresiilor coloristice ce pot fi aplicate în procesul studierii și realizării unei *naturi statice în pictură de ulei prin diferite tehnici de reprezentare*. Un viitor pictor nu se poate realiza complet fără lărgirea cunoașterii prin arta - specifică culorilor. Aceasta și determină scopul disciplinei date, precum și valoarea ei educativă. Cunoașterea elementelor de expresie specifice picturii și a modalităților de relaționare a acestor elemente constituie obiectivele studiului. Unitățile de conținut derivă una din alta, având o legătură succesivă. Pentru conștientizarea acestui proces de elaborare, se vor analiza de fiecare dată problemele puse. Pictorul trebuie să cunoască și să utilizeze materialele, tehnicile picturale, să analizeze calea spre sinteză a elementelor de limbaj plastic și a picturii, a formelor pe care le va dobândi paralel cu emoțiile, sentimentele și educația viziunii sale. Curriculumul disciplinar **„Pictură – tehnici de reprezentare”** reprezintă un instrument de orientare și predare științifică, teoretică și practică a noțiunilor artistico-plastice. Aplicarea implică din partea îndrumătorului de artă cunoștințe ample teoretice și experiența lui practică.

Studiul disciplinei **„Pictură – tehnici de reprezentare”** va contribui la formarea și dezvoltarea competențelor profesionale și familiarizarea viitorilor specialiști în domeniul Artei Plastice, cu calificarea de Pictor, capacități de înțelegere profundă și de analiză a metodelor și procedeelelor în elaborarea și crearea unei picturi a naturii statice prin diferite tehnici de reprezentare. Disciplina îl va ajuta pe elev să:

- aplice tehnicile de pictură în ulei la crearea operelor de artă;
- distingă instrumentele și materialele utilizate în pictura în ulei;
- analizeze pictura în următoarele aspecte: rezolvarea compozițională, raporturi cromatice și valorice, aplicării tehnicii potrivite;
- cunoască tehnologia picturii în ulei;
- implementeze metodele de elaborare și crearea a unei picturi a naturii statice.

Competențele formate și dezvoltate în cadrul acestui curriculumul disciplinar vor fi necesare pentru studierea disciplinelor cu nivel de complexitate mai înalt: S.03.O.029 Tehnici mixte de pictură - natura statică, F.03.O.014 Pictură - natura statică cu elemente din ghips.

III. Competențele profesionale specifice disciplinei

- CS1. Reprezentarea plastică a naturii statice din 3-4 obiecte de uz casnic. *Grisaille*.
- CS2. Executarea picturii a naturii statice din obiecte mari de uz casnic.
- CS3. Realizarea picturii a unei naturii statice cu relief din ghips (sau vaza), folosind mijloacele și principiile de armonizare a culorilor.
- CS4. Realizarea picturii a unei naturii statice din 3-4 obiecte cu texturi diferite, folosind mijloacele și principiile de armonizare a culorilor.

IV. Administrarea disciplinei

Semestrul	Numărul de ore			Modalitatea de evaluare	Numărul de credite	
	Total	Contact direct				Lucrul individual
		Prelegeri	Practică			
2	60	6	39	15	Examen	2

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut
1. Pictură a naturii statice din 3-4 obiecte de uz casnic. <i>Grisaille</i>.	
<p>UC 1. Reprezentarea plastică a naturii statice din 3-4 obiecte de uz casnic. <i>Grisaille</i>.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organizarea spațiului plastic prin intermediul culorii și tonului în tehnica <i>grisaille</i>; ▪ respectarea principiului de proporționalitate și subordonare valorică și cromatică în pictură în tehnica <i>grisaille</i>; ▪ aplicarea gradațiilor tonale pentru a reda forma obiectelor naturii statice. 	<p>1.1 Modalități de organizare a spațiului plastic în natura statică din 3-4 obiecte de uz casnic în tehnica <i>grisaille</i>.</p> <p>1.2 Analiza valorică și cromatică a naturii statice din 3-4 obiecte de uz casnic în tehnica <i>grisaille</i>.</p> <p>1.3 Gradațiile tonale pentru a reda forma obiectelor în natura statică din 3-4 obiecte de uz casnic în tehnica <i>grisaille</i>.</p>
2. Pictură a naturii statice din obiecte mari de uz casnic.	
<p>UC2. Executarea picturii a naturii statice din obiecte mari de uz casnic.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organizarea obiectelor în spațiului plastic prin intermediul culorii și tonului; ▪ analiza raporturilor de proporționalitate și subordonare a formei și culorii în pictură academică; ▪ aplicarea mijloacelor plastice în redarea formelor și detaliilor naturii statice din obiecte mari de uz casnic; ▪ utilizarea principiilor de armonizare prin intermediul legităților integrității cromatice a lucrării. 	<p>2.1 Reguli de organizare a obiectelor în spațiului plastic prin intermediul culorii și tonului.</p> <p>2.2 Raportul de proporționalitate și subordonare a formei și culorii în pictură academică.</p> <p>2.3 Mijloace plastice în redarea formelor și detaliilor naturii statice din obiecte mari de uz casnic.</p> <p>2.4 Principii de armonizare prin intermediul legităților integrității cromatice a lucrării.</p>

3. Pictură a naturii statice cu relief din ghips.	
<p>UC3. Realizarea picturii a unei naturi statice cu relief din ghips, folosind mijloacele și principiile de armonizare a culorilor.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ aplicarea principiilor de aranjare compozițională a naturii statice cu relief din ghips (sau vaza); ▪ realizarea picturii a unei naturii statice cu relief din ghips, folosind mijloacele și principiile de armonizare a culorilor în pictură; ▪ respectarea raportului valoric și cromatic în pictura a unei naturii statice cu relief din ghips (sau vaza). ▪ folosirea mijloacelor plastice în procesul de generalizare și finisare a lucrării naturii statice cu relief din ghips (sau vaza). 	<p>3.1 Principii de aranjare compozițională a naturii statice cu relief din ghips (sau vaza).</p> <p>3.2 Mijloace și principii de armonizare a culorilor în pictură a unei naturii statice cu relief din ghips (sau vaza).</p> <p>3.3 Raportul valoric și cromatic în pictura a unei naturii statice cu relief din ghips (sau vaza).</p> <p>3.4 Mijloace plastice în procesul de generalizare și finisare a lucrării naturii statice cu relief din ghips (sau vaza).</p>
4. Pictură a naturii statice din 3-4 obiecte cu texturi diferite.	
<p>UC4. Realizarea picturii a unei naturi statice din 3-4 obiecte cu texturi diferite, folosind mijloacele și principiile de armonizare a culorilor.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ aplicarea regulilor de organizare compozițională a naturii statice din 3-4 obiecte cu texturi diferite în spațiu plastic; ▪ reflectarea relației generale: umbra/lumina în natura statică din 3-4 obiecte cu texturi diferite; ▪ respectarea raporturilor cromatice în procesul modelării detaliilor a naturii statice din 3-4 obiecte cu texturi diferite. 	<p>4.1 Reguli de organizare compozițională a naturii statice din 3-4 obiecte cu texturi diferite în spațiu plastic.</p> <p>4.2 Relație generală: umbra/lumina în natura statică din 3-4 obiecte cu texturi diferite.</p> <p>4.3 Raporturile cromatice în procesul modelării detaliilor a naturii statice din 3-4 obiecte cu texturi diferite.</p>

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul Individual
			Prelegeri	Practică	
1	Pictură a naturii statice din 3-4 obiecte de uz casnic. <i>Grisaille.</i>	12	1	8	3
2	Pictură a naturii statice din obiecte mari de uz casnic.	12	1	8	3
3	Pictură a naturii statice cu relief din ghips (sau vaza).	16	2	10	4
4	Pictură a naturii statice din 3-4 obiecte cu texturi diferite.	20	2	13	5
Total:		60	6	39	15

VII. Studiul individual ghidat de profesor

Sarcinile pentru orele ghidate vor reieși din temele desfășurate la orele de contact direct, se vor realiza sub formă de sarcini suplimentare individuale și anume: realizări de crochiuri, schițe (liniare, tonale, cromatice), eboșe în culoare, studii de forma și culoare, continuarea lucrului de sine stătător asupra sarcinii efectuate în cadrul orelor de contact direct, alte sarcini experimentale, care vor contribui la rezolvări de problematice legate de procesul instructiv - educațional. Sarcinile pentru orele de studiu individual se planifică în proiectările semestriale de lungă durată.

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Pictură a naturii statice din 3-4 obiecte de uz casnic. <i>Grisaille</i>.			
1.1 Caracterul naturii statice din 3-4 obiecte de uz casnic. <i>Grisaille</i> . 1.2 Relații de clarobscur în reprezentarea copiilor a unor picturi de natură statică din 3-4 obiecte de uz casnic. <i>Grisaille</i> .	Copii de picturi ale naturi statice din 3-4 obiecte de uz casnic. <i>Grisaille</i> . Format: A5. 2 lucrări. Tehnica: acuarelă/hârtie.	Prezentarea copiilor	Săptămâna 1-3
2. Pictură a naturii statice din obiecte mari de uz casnic.			
2.1 Reprezentarea sursei de lumină prin intermediul clarobscurului și a culorii la realizarea copiilor a unor picturi de natură statică din obiecte mari de uz casnic. 2.2 Raporturile cromatice mari în realizarea copiilor a unor picturi de natură statică din obiecte mari de uz casnic.	Copii de picturi ale naturi statice din obiecte mari de uz casnic. Format: A5. 2 lucrări. Tehnica: acuarelă, guașa/hârtie.	Prezentarea copiilor	Săptămâna 4-6
3. Pictură a naturii statice cu relief din ghips.			
3.1 Reguli de organizare a suprafeței lucrării. 3.2 Raportul cromatic al naturii statice cu relief din ghips (sau vaza). 3.3 Relații cromatice și de clarobscur în reprezentarea copiilor de picturi ale naturi statice cu relief din ghips.	Copii de picturi ale naturilor statice cu relief din ghips (sau vaza). Format: A5. 2 lucrări. Tehnica: acuarelă, guașa/hârtie.	Prezentarea copiilor	Săptămâna 7-10
4. Pictură a naturii statice din 3-4 obiecte cu texturi diferite.			
4.1 Legități de organizare a spațiului artistico-plastic în realizarea copiilor de picturi ale naturi statice. 4.2 Modalități de modelarea cromatică în reprezentarea plastică a naturii statice.	Copii de picturi ale naturilor statice din 3-4 obiecte cu texturi diferite. Format: A5. 2 lucrări. Tehnica: acuarelă/hârtie.	Prezentarea copiilor	Săptămâna 11-15

VIII. Lucrările practice recomandate

Nr.	Unități de învățare	Lista lucrărilor practice	ore
1	Pictură a naturii statice din 3-4 obiecte de uz casnic. <i>Grisaille</i> .	Pictură academică a naturii statice din 3-4 obiecte de uz casnic. <i>Grisaille</i> . Format: 40*50cm. Tehnica: ulei /pânză. 1 lucrare.	8
2	Pictură a naturii statice din obiecte mari de uz casnic.	Pictură academică a naturii statice din obiecte mari de uz casnic. Format: 40*50cm. Tehnica: ulei /pânză. 1 lucrare.	8
3	Pictură a naturii statice cu relief din ghips (sau vaza).	Pictură academică a naturii statice cu relief din ghips (sau vaza). Format: 40*50cm. Tehnica: ulei /pânză. 1 lucrare.	10
4	Pictură a naturii statice din 3-4 obiecte cu texturi diferite.	Pictură academică a naturii statice din 3-4 obiecte cu texturi diferite. Format: 40*50cm. Tehnica: ulei /pânză. 1 lucrare.	13
Total:			39

IX. Sugestii metodologice

În procesul studierii disciplinei „**Pictură – tehnici de reprezentare**” cadrul didactic va folosi tehnologii eficiente de predare-învățare-evaluare, forme și metode de organizare a activității didactice, care sunt adecvate modulului dat, nivelului de pregătire și capacităților individuale ale elevilor.

Metodele recomandate pentru a fi utilizate în procesul de predare-învățare sunt: expunerea materialului teoretic, realizarea lucrărilor practice, individual sau sub conducerea cadrului didactic, exersarea practică, elaborarea exercițiilor practice individuale, studierea individuală și în grup a fondului metodic și a surselor bibliografice, exemple de produse realizate de către elevii promoțiilor precedente, exemple realizate de către profesioniști, etc.

Disciplina „**Pictură – tehnici de reprezentare**” conține câteva unități de învățare, care sunt concepute în dezvoltare, de la abilități și cunoștințe inițiale spre sarcini tot mai complexe. Caracteristic domeniului de educație – Artă, sunt metodele de predare/învățare cu caracter creativ, inventiv, individualizat.

Pentru eficientizarea formării competențelor profesionale specifice, se propune reducerea activității profesorului ce predă și favorizarea profesorului ce coordonează procesul de învățare.

În scopul predării centrate pe elev, strategiile de predare se vor adapta caracteristicilor personale ale elevilor (auditive, vizuale, practice), în dependență de tipul psihologic (introvertit, extravertit) și alte particularități, ce pot influența la procesul de învățare:

- individualizarea și creșterea treptată a nivelului de complexitate a sarcinilor propuse fiecărui elev în funcție de progresul acestuia;
- diferențierea sarcinilor în funcție de abilități, pentru indivizi sau pentru grupuri diferite;
- prezentarea sarcinilor în mai multe moduri: explicație teoretică, prezentarea la calculator/ proiector, exemple din fondul metodic, conversația interactivă;
- utilizarea unor metode didactice activ-participative: învățarea prin descoperire, învățarea problematizată, învățarea prin creare/invenție;
- orientarea spre finalități de învățare, la finele fiecărei unități de învățare se va prezenta spre evaluare un produs realizat;
- caracterul aplicativ al disciplinei „**Pictură – tehnici de reprezentare**” impune niște condiții, și anume, procesul de predare/învățare se va desfășura în sala de curs adaptată necesităților specifice pentru lucru practic.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Procesului de învățare-predare-evaluare pe competențe presupune evaluarea pe parcursul întregului proces de instruire: evaluarea formativă (curentă) și evaluarea sumativă (finală). Evaluarea formativă se va realiza prin diverse modalități: observarea comportamentului elevului, analiza rezultatelor curente ale elevului, prezentarea schițelor/produselor individuale de activitate, cadrele didactice informează elevul despre nivelul de performanță, îl motivează să-și perfecționeze competențele profesionale.

Evaluarea sumativă se va realiza la finele fiecărui modul, produsele realizate pe parcursul semestrului vor fi expuse la vizionarea de examen. Evaluarea sumativă este realizată de profesorul modulului dat și grupul de profesori ce fac parte din Consiliul artistic și de evaluare. Metodele de evaluare vor fi orientate spre motivarea elevilor și obținerea rezultatelor scontate, fapt ce va permite corectarea operativă a procesului de învățare, stimularea autoevaluării și a evaluării reciproce, evidențierea succeselor, implementarea evaluării selective sau individuale.

Criterii de evaluare cunoștințelor și abilităților profesionale în cadrul disciplinei

„Pictură – tehnici de reprezentare”:

- reflectarea subiectului;
- organizarea spațiului compozițional;
- corectitudinea proporțională și constructiv-tonală a obiectelor ale naturii statice;
- organizarea și respectarea gamei cromatice propuse;
- utilizarea mijloacelor de expresie artistico-plastică;
- utilizarea materialelor și tehnicilor de pictură;
- expresivitatea și originalitatea picturii;
- atitudinea individual-creativă.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studiu

Pentru a realiza cu succes formarea competențelor ce trebuie formate și dezvoltate în cadrul disciplinei „Pictură – tehnici de reprezentare” trebuie asigurat un mediul de învățare autentic, relevant și centrat pe elev.

Cerințe față de sălile de curs: sală de curs dotată cu tot necesarul pentru lecțiile de pictură; mobilier școlar, cu toate condițiile adecvate, în mod obligatoriu trebuie să fie posibilitatea de aerisire regulată a încăperii. Sala de curs va fi dotată și cu utilaje, echipamente, mostre, instrumente și materiale necesare pentru realizarea lucrărilor, formarea și dezvoltarea competențelor profesionale:

- utilaje: șevalete, scaune și suporturi în număr egal cu numărul de elevi în grupă, suport pentru model, lampă cu suport pentru iluminarea modelului, draperii și alte utilaje pentru sarcini prevăzute;
- lista materialelor didactice: exemple de lucrări de nivel înalt a elevilor precedenți din fondul metodic, mostre de picturi tematice de nivel înalt din alte instituții de Artă plastică, literatură de specialitate în limba de instruire.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată	Nr. de exemplare disponibile
1.	Prut C., Dicționar de arta Modernă și Contemporană, Editura Univers enciclopedic, București, 2002.	Biblioteca / electronic	
2.	Roco, M., Creativitate și inteligență emoțională, Editura Polirom, Iași, 2004.	Biblioteca / electronic	
3.	Roșca, A., Creativitatea generală și specifică, Editura Academiei R.S.R., București, 1981.	Biblioteca / electronic	
4.	Săndulescu-Verna C., Materiale și tehnica picturii, Timișoara, 2000.	Biblioteca / electronic	
5.	Șușală I., Băbulescu O., Dicționar de artă: termeni de atelier, București, Sigma, 1993.	Biblioteca / electronic	
6.	Аристид Д., Уроки классической живописи. Техники и приемы из художественной мастерской, изд. МИФ, Москва, 2017.	Biblioteca / electronic	
7.	Денисенко В., Ратиева О., Обучение техникам живописи. Теория и методика. Учебное пособие, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2014.	Biblioteca / electronic	
8.	Исаев А., Философия цвета: феномен цвета в мышлении и творчестве, изд. ФЛИНТА, Москва, 2016.	Biblioteca / electronic	
9.	Леланд Н., Цвет в изобразительном искусстве, изд. Попурри, Минск, 2017.	Biblioteca / electronic	

10.	Киплик Д., Техника живописи. Учебное пособие, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2019.	Biblioteca / electronic	
11.	Коваленко В., Основы монументально-декоративной живописи. Два цвета, изд. Волгоградский государственный архитектурно-строительный университет, 2012.	Biblioteca / electronic	
12.	Коробейников В., Академическая живопись: практикум, изд. КемГИК, 2002.	Biblioteca / electronic	
13.	Кочергин Э., Категории композиции. Категории цвета, изд. Вита-Нова, Санкт-Петербург, 2017.	Biblioteca / electronic	
14.	Кройц Г., Живопись маслом. Натюрморт, портрет, пейзаж, обнаженная натура и сюжетная композиция, изд. МИФ, Москва, 2018.	Biblioteca / electronic	
15.	Поморов С., Прохоров С., Шадури А., Живопись для дизайнеров и архитекторов. Учебное пособие для бакалавров, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2015.	Biblioteca / electronic	
16.	Прокофьев Н., Живопись. Техника живописи и технология живописных материалов. Учебное пособие, изд. Владос, Москва, 2013.	Biblioteca / electronic	
17.	Свешников А., Алгоритмы композиционного мышления в станковой живописи, изд. ВГИК, Москва, 2012	Biblioteca / electronic	
18.	Стерхов К., Мастера акварели. Беседы с акварелистами. От классики к современному искусству, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2014	Biblioteca / electronic	
19.	Фейнберг Л., Секреты живописи старых мастеров. Учебное пособие, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2018.	Biblioteca / electronic	
20.	Фейнберг Л., Лессировка и техника классической живописи. Учебное пособие, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2019.	Biblioteca / electronic	
21.	Фурсикова Е., Акварель, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2015.	Biblioteca / electronic	
22.	Хэйнс Д., Акварель без правил. Техники, эксперименты, практические советы, изд. МИФ, Москва, 2018.	Biblioteca / electronic	
23.	Хэйнс Д., Атмосферная акварель. Свобода, выразительность и стиль., изд. МИФ, Москва, 2018.	Biblioteca / electronic	
24.	Шайнбергер Ф., Акварельный скетчинг, изд. МИФ, Москва, 2017.	Biblioteca / electronic	
25.	Шашков Ю., Живопись и ее средства, изд. Академический проект, Москва, 2010.	Biblioteca / electronic	
26.	Эдвардс Б., Цвет, изд. Попурри, Минск, 2017.	Biblioteca / electronic	